ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έκτο τμήμα)
της 5ης Οκτωβρίου 1995 *

Στην υπόθεση C-125/94,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του giudice conciliatore του Μιλάνου (Ιταλία) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Aprile Srl, υπό εκκαθάριση,

και

Amministrazione delle Finanze dello Stato,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία των άρθρων 3, στοιχεία α' και η', 5, 9, 11, 12, 13, 16 και 189 της Συνθήκης ΕΟΚ καθώς και της οδηγίας 83/643/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 1ης Δεκεμβρίου 1983, για τη διευκόλυνση των διοικητικών διατυπώσεων και υλικών ελέγχων κατά τη μεταφορά εμπορευμάτων μεταξύ κρατών μελών (ΕΕ L 359, σ. 8), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 87/53/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 15ης Δεκεμβρίου 1986 (ΕΕ 1987, L 24, σ. 33),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα),

συγκείμενο από τους F. A. Schockweiler (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, K. N. Κακούρη, J. L. Murray, G. Hirsch και H. Ragnemalm, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

γενικός εισαγγελέας: D. Ruiz-Jarabo Colomer
γραμματέας: L. Hewlett, υπάλληλος διοικήσεως,

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— η Aprile Srl, εκπροσωπούμενη από τους E. Beretta και A. Bozzi, δικηγόρους Μιλάνου,

— η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον καθηγητή U. Leanza, προϊστάμενο της Υπηρεσίας Κοινοτικών Διαφορών του ιταλικού Υπουργείου Εξωτερικών, επικουρούμενο από τον F. Favara, avvocato dello Stato,

— η Δανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον P. Biering, προϊστάμενο τμήματος του δανικού Υπουργείου Εξωτερικών,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον A. Aresu, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις της Arpile Srl, της Ιταλικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπουμένης από τον καθηγητή U. Leanza, επικουρούμενο από τον M. Fiorilli, avvocato dello Stato, της Δανικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπουμένης από τους P. Biering και G. Larsen, Kammeradvocat, και της Επιτροπής κατά τη συνεδρίαση της 11ης Μαΐου 1995,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 29ης Ιουνίου 1995,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με διάταξη της 26ης Απριλίου 1994, που περιήλθε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 29 Απριλίου 1994, ο guidice conciliatore του Μιλάνου υπέβαλε στο Δικαστήριο, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, πέντε προδικαστικά ερωτήματα σχετικά με την ερμηνεία των άρθρων 3, στοιχεία α' και η', 5, 9, 11, 12, 13, 16 και 189 της Συνθήκης ΕΟΚ, που έχει καταστεί η Συνθήκη ΕΚ, καθώς και της οδηγίας 83/643/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 1ης Δεκεμβρίου 1983, για τη διευκόλυνση των διοικητικών διατυπώσεων και υλικών ελέγχων κατά τη μεταφορά εμπορευμάτων μεταξύ κρατών μελών (ΕΕ L 359, σ. 8), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 87/53/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 15ης Δεκεμβρίου 1986 (ΕΕ 1987, L 24, σ. 33).

2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της υπό εκκαθάριση εταιρίας ιταλικού δικαίου Aprile Srl (στο εξής: Aprile) και της Amministrazione delle Finanze dello Stato (φορολογική υπηρεσία του κράτους, στο εξής: Amministrazione) λόγω της αρνήσεως της τελευταίας να επιστρέψει στην Aprile επιβαρύνσεις που είχαν εισπραχθεί κατά παράβαση του κοινοτικού δικαίου επ' ευκαιρία τελωνειακών εργασιών.

3 Με τις αποφάσεις του της 30ής Μαΐου 1989, 340/87, Επιτροπή κατά Ιταλίας (Συλλογή 1989, σ. 1483), και της 21ης Μαρτίου 1991, C-209/89, Επιτροπή κατά Ιταλίας (Συλλογή 1991, σ. I-1575), το Δικαστήριο αναγνώρισε ότι η Ιταλική Δημοκρατία είχε παραβεί τις διατάξεις της Συνθήκης σχετικά με την απαγόρευση επιβαρύνσεων ισοδυνάμου αποτελέσματος καθώς το εν λόγω κράτος επιβάρυνε τους επιχειρηματίες, στο πλαίσιο του ενδοκοινοτικού εμπορίου, με το κόστος των ελέγχων και διοικητικών διατυπώσεων που πραγματοποιούνταν κατά τη διάρκεια μέρους του κανονικού ωραρίου λειτουργίας των τελωνείων των μεθοριακών σταθμών, όπως αυτό έχει καθοριστεί με την οδηγία 83/643, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 87/53, και απαιτούσε, κατά τη διεκπεραίωση των τελωνειακών διατυπώσεων, στο πλαίσιο του ενδοκοινοτικού εμπορίου, από κάθε εταιρία ατομικώς, όταν παρέχονταν ταυτοχρόνως υπηρεσίες σε περισσότερες της μιας επιχειρήσεις, την καταβολή αμοιβής δυσανάλογης προς το κόστος των παρεχομένων υπηρεσιών.

4 Η Ιταλική Δημοκρατία συμμορφώθηκε προς τις αποφάσεις αυτές, προσαρμόζοντας τη σχετική νομοθεσία της με ισχύ, αντίστοιχα, από τις 13 Ιουνίου 1991 και από την 1η Νοεμβρίου 1992. Ωστόσο, τα μέτρα αυτά δεν αφορούσαν καταστάσεις προγενέστερες της θέσεώς τους σε ισχύ και, ειδικότερα, την επιστροφή από τη διοίκηση στους οικείους επιχειρηματίες των ποσών που είχαν εισπραχθεί από τα τελωνεία κατά παράβαση του κοινοτικού δικαίου.

5 Όπως προκύπτει από τη δικογραφία, η Aprile, η οποία ασκούσε δραστηριότητες εκτελωνιστή στον αερολιμένα του Μιλάνου και η οποία κηρύχθηκε σε πτώχευση στις 20 Οκτωβρίου 1992, είχε καταβάλει στην ιταλική διοίκηση το ποσό των 933 200 ιταλικών λιρών (LIT) ως αμοιβή για τις τελωνειακές εργασίες που είχαν πραγματοποιηθεί στις 22, 23, 24 και 26 Νοεμβρίου 1990, και τούτο βάσει της σχετικής εθνικής νομοθεσίας της οποίας το ασυμβίβαστο προς το κοινοτικό δίκαιο έχει διαπιστωθεί με τις δύο προπαρατεθείσες αποφάσεις.

6 Στις 30 Μαρτίου 1994 ο σύνδικος της πτωχεύσεως προσέφυγε ενώπιον του giudice conciliatore του Μιλάνου ζητώντας την επιστροφή των 933 200 LIT.

7 Ενώπιον του δικαστηρίου αυτού η Amministrazione υποστήριξε το αβάσιμο του αιτήματος. Αφενός, δεν πληρούνταν οι προϋποθέσεις του άρθρου 29, δεύτερο εδάφιο, του ιταλικού νόμου 428, της 29ης Δεκεμβρίου 1990, περί της εκπληρώσεως των υποχρεώσεων που έχουν επιβληθεί στην Ιταλία λόγω της συμμετοχής της στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες (GURI, συμπλήρωμα 1991, αριθ. 10 της 12ης Ιανουαρίου 1991), δοθέντος ότι το κόστος των επιμάχων τελωνειακών εργασιών δεν βάρυνε την Aprile η οποία το είχε μετακυλίσει σε τρίτους. Αφετέρου, οι εισαγωγές λόγω των οποίων εισπράχθηκαν οι επιβαρύνσεις αφορούσαν, εν μέρει, εμπορεύματα προελεύσεως τρίτων χωρών και, ειδικότερα, χωρών μελών της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελευθέρων Συναλλαγών (στο εξής: ΕΖΕΣ), οπότε το κοινοτικό δίκαιο δεν ετύγχανε εφαρμογής εφ' ολοκλήρου του αιτήματος.

8 Κατά παρέκκλιση από το κοινό δίκαιο, το άρθρο 29, δεύτερο εδάφιο, του προπαρατεθέντος νόμου, που τέθηκε σε ισχύ στις 27 Ιανουαρίου 1991, εξαρτά την επιστροφή των επιβαρύνσεων που έχουν εισπραχθεί κατ' εφαρμογή ασυμβιβά-

στων με το κοινοτικό δίκαιο εθνικών διατάξεων από την προϋπόθεση ότι η αχρεωστήτως καταβληθείσα από τον επιχειρηματία επιβάρυνση δεν έχει μετακυλιστεί σε άλλα πρόσωπα, κατά τρόπο ώστε ο αιτών την επιστροφή να μην έχει καταστεί πλουσιότερος άνευ νομίμου αιτίας. Συναφώς, όπως προκύπτει από τη δικογραφία, τα ιταλικά δικαστήρια έχουν την τάση να θεωρούν ως δεδομένη τη μετακύλιση της επιβαρύνσεως σε τρίτους. Εξάλλου, η εν λόγω διάταξη εφαρμόζεται έστω και αν η επιστροφή αφορά ποσά καταβληθέντα πριν από την ημερομηνία θέσεως σε ισχύ του νόμου. Τέλος, οι αιτήσεις επιστροφής ποσών καταβληθέντων επ' ευκαιρία τελωνειακών εργασιών υπόκεινται σε αποσβεστική προθεσμία τριών ετών, και τούτο μολονότι, σύμφωνα με το κοινό δίκαιο, η προθεσμία αυτή είναι δεκαετής.

9 Τα πέντε προδικαστικά ερωτήματα τα οποία ο giudice conciliatore του Μιλάνου υπέβαλε, με διάταξη της 26ης Απριλίου 1994, στο Δικαστήριο αφορούσαν αφενός την εκτίμηση, από πλευράς κοινοτικού δικαίου, των προμνημονευθεισών διατάξεων του νόμου της 29ης Δεκεμβρίου 1990 (πρώτο, δεύτερο και τρίτο ερώτημα) και αφετέρου τη δυνατότητα εφαρμογής στο εμπόριο με τρίτες χώρες της οδηγίας 83/643, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 87/53, καθώς και των διατάξεων της Συνθήκης σχετικά με την απαγόρευση επιβαρύνσεων ισοδυνάμου αποτελέσματος (τέταρτο και πέμπτο ερώτημα).

10 Όπως προκύπτει από τη διάταξη του giudice conciliatore του Μιλάνου της 5ης Μαΐου 1995, η οποία περιήλθε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 8 Μαΐου 1995 η Amministrazione αναγνώρισε, στο πλαίσιο της κύριας διαδικασίας, ότι το άρθρο 29 του νόμου της 29ης Δεκεμβρίου 1990 δεν ετύγχανε εφαρμογής στην αίτηση περί επιστροφής της Aprile, και τούτο ενόψει του μη φορολογικού χαρακτήρα των καταβολών που αποτελούν το αντικείμενο της διαφοράς, πράγμα που είχε ως αποτέλεσμα να παραιτηθεί η Amministrazione από το αντλούμενο από τη διάταξη αυτή μέσον άμυνας.

11 Υπό τις συνθήκες αυτές, ο giudice conciliatore του Μιλάνου έκρινε, με τη διάταξή του της 5ης Μαΐου 1995, ότι δεν παρίστατο πλέον ανάγκη να δοθεί απάντηση στα τρία πρώτα προδικαστικά ερωτήματα και ζήτησε από το Δικαστήριο να αποφανθεί μόνον επί του τετάρτου και πέμπτου ερωτήματος που περιλαμβάνονται στη διάταξη της 26ης Απριλίου 1994.

12 Τα ερωτήματα αυτά έχουν ως εξής:

1) «Ερωτάται αν, δυνάμει των κανονισμών (ΕΟΚ) που έχουν εκδοθεί για την εφαρμογή, στην Κοινότητα, των συμφωνιών που έχουν συναφθεί μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και των χωρών ΕΖΕΣ, των προσθέτων στις εν λόγω συμφωνίες πρωτοκόλλων και των μεταγενεστέρων τροποποιήσεών τους, εφαρμόζονται οι διατάξεις της οδηγίας 83/643/ΕΟΚ και στις τελωνειακές εργασίες που έχουν ως αντικείμενο το εμπόριο ΕΟΚ/ΕΖΕΣ και είναι σχετικές με τα προϊόντα που αναφέρονται στις ίδιες αυτές συμφωνίες και στις μεταγενέστερες τροποποιήσεις τους. Ειδικότερα, προκειμένου περί των τελωνειακών εργασιών που έχουν ως αντικείμενο τα αναφερόμενα στις προπαρατεθείσες συμφωνίες ΕΟΚ/ΕΖΕΣ προϊόντα, είναι η νομοθεσία ενός κράτους μέλους όπως αυτή που προβλέπεται από το άρθρο 15 του ΠΔ 254 της 8ης Μαΐου 1985 και από το άρθρο 11, δεύτερο εδάφιο, στοιχείο β', του ΠΔ 43 της 23ης Ιανουαρίου 1973 συμβατή με τους προμνημονευθέντες κανόνες του παραγώγου κοινοτικού δικαίου, δεδομένου ότι η εν λόγω νομοθεσία όριζε, αντιθέτως προς τις διατάξεις του άρθρου 5, παράγραφος 1, δεύτερη περίπτωση, της οδηγίας 83/643/ΕΟΚ της 1ης Δεκεμβρίου 1983, ότι οι συνήθεις ώρες λειτουργίας των μεθοριακών τελωνειακών σταθμών περιορίζονταν σε έξι ώρες, από Δευτέρας μέχρι Παρασκευής, και επέτρεπε την είσπραξη του "κόστους υπηρεσίας" για τις τελωνειακές εργασίες που πραγματοποιούνταν εκτός του προαναφερθέντος κανονικού ωραρίου;» (τέταρτο ερώτημα)·

2) «Ερωτάται αν, προκειμένου περί της συμπληρώσεως και διευκρινίσεως των όσων κρίθηκαν με την απόφαση της 21ης Μαρτίου 1991 στην υπόθεση C-209/89, Επιτροπή κατά Ιταλίας, η οποία ρητώς αναφερόταν στο ενδοκοινοτικό εμπόριο, εφαρμόζονται οι καθιερωθείσες με την απόφαση της 21ης Μαρτίου 1991 αρχές και στο εμπόριο με τρίτες χώρες καθώς και με τις χώρες ΕΖΕΣ δυνάμει των κανόνων της Συνθήκης ΕΟΚ σχετικά με την απαγόρευση επιβαρύνσεων ισοδυνάμου αποτελέσματος προς δασμούς, με την τελωνειακή ένωση και την καθιέρωση κοινού δασμολογίου καθώς και των μεταγενέστερων διατάξεων του παραγώγου δικαίου. Ειδικότερα, εμποδίζουν οι προπαρατεθείσες διατάξεις του κοινοτικού δικαίου, και όσον αφορά τις τελωνειακές εργασίες που έχουν ως αντικείμενο το εμπόριο με τρίτες χώρες, τη θέσπιση και/ή διατήρηση, από κράτος μέλος, μιας εθνικής κανονιστικής ρυθμίσεως, όπως η εισαχθείσα με το Decreti Ministeriali

της 29ης Ιουλίου 1971 (GURI αριθ. 193 της 31ης Ιουλίου 1971) και της 30ής Ιανουαρίου 1979 (GURI της 5ης Φεβρουαρίου 1979), δυνάμει της οποίας οι ιδιώτες επιχειρηματίες χρεώνονται με το κόστος της "εκτός κανονικού ωραρίου" εξυπηρετήσεως όχι βάσει του ωριαίου κόστους εργασίας του προσωπικού που πράγματι απασχολήθηκε για τις τελωνειακές εργασίες που ζητήθηκαν και ταυτοχρόνως πραγματοποιήθηκαν για τον εκτελωνιστή, αλλά βάσει ενιαίας αμοιβής, για κάθε ζητηθείσα τελωνειακή εργασία, ανάλογης προς τη φύση και τη διάρκεια της πλέον δαπανηρής υπηρεσίας που παρασχέθηκε και ανεξαρτήτως της πληρωμής που οφείλεται χωριστά για καθεμιά από τις άλλες τελωνειακές εργασίες που ζητήθηκαν από τον εκτελωνιστή και πραγματοποιήθηκαν ταυτοχρόνως με την εν λόγω εξυπηρέτηση;» (πέμπτο ερώτημα).

Επί του παραδεκτού

13 Κατά την Ιταλική Κυβέρνηση, τα ερωτήματα είναι απαράδεκτα, και τούτο για τον λόγο ότι είναι αόριστα, αλυσιτελή και ουδόλως αναγκαία για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης. Πράγματι, το αιτούν δικαστήριο παρέλειψε να διασαφηνίσει από ποιες τρίτες χώρες κατάγονταν τα εμπορεύματα για τα οποία καταβλήθηκαν οι επιβαρύνσεις των οποίων την επιστροφή ζητεί η Aprile.

14 Συναφώς, πρέπει να σημειωθεί ότι δεν αμφισβητείται ότι οι επίμαχες εισαγωγές δεν αφορούσαν αποκλειστικώς εμπορεύματα προελεύσεως κρατών μελών. Έτσι, από τη διάταξη περί παραπομπής προκύπτει ότι, όσον αφορά την υπόθεση της κύριας δίκης, η ίδια η Amministrazione υποστήριξε ότι μέρος των εμπορευμάτων που είχαν εισαχθεί από την Aprile και πληγεί με τις επιβαρύνσεις των οποίων ζητήθηκε η επιστροφή ήσαν καταγωγής τρίτων χωρών.

15 Ενόψει της καταστάσεως αυτής, ο giudice conciliatore του Μιλάνου έκρινε αναγκαίο, με τη διάταξή του της 26ης Απριλίου 1994, να ρωτήσει το Δικαστήριο περί του αν οι διατάξεις της οδηγίας 83/643, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 87/53, καθώς και οι αρχές που έχουν θεσπιστεί, όσον αφορά το ενδοκοινο-

τικό εμπόριο, με την προπαρατεθείσα απόφαση της 21ης Μαρτίου 1991, σχετικά με την απαγόρευση επιβαρύνσεων ισοδυνάμου αποτελέσματος προς δασμούς, εφαρμόζονται και όσον αφορά το εμπόριο με τρίτες χώρες.

16 Στο πλαίσιο της συνεργασίας μεταξύ του Δικαστηρίου και των εθνικών δικαστηρίων που έχει καθιερωθεί με το άρθρο 177 της Συνθήκης, στο εθνικό και μόνο δικαστήριο, το οποίο έχει επιληφθεί της διαφοράς και πρόκειται να αναλάβει την ευθύνη της εκδοθησομένης αποφάσεως εναπόκειται, κατά πάγια νομολογία, η εκτίμηση, ενόψει των ιδιαιτεροτήτων κάθε υποθέσεως, τόσο της ανάγκης εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως για να μπορέσει αυτό να εκδώσει τη δική του απόφαση όσο και της λυσιτέλειας των ερωτημάτων που αυτό θέτει στο Δικαστήριο (βλ., π.χ., την απόφαση της 27ης Οκτωβρίου 1993, C-127/92, Enderby, Συλλογή 1993, σ. I-5535, σκέψη 10).

17 Κατά συνέπεια, εφόσον τα υποβληθέντα από το εθνικό δικαστήριο ερωτήματα αφορούν την ερμηνεία διατάξεως κοινοτικού δικαίου, το Δικαστήριο υποχρεούται, κατ' αρχήν, να αποφανθεί (βλ. την απόφαση της 16ης Ιουλίου 1992, C-83/91, Meilicke, Συλλογή 1992, σ. I-4871, σκέψη 24).

18 Προκειμένου περί των συνθηκών υπό τις οποίες το εθνικό δικαστήριο παρέπεμψε στο Δικαστήριο το αναφυέν ενώπιόν του πρόβλημα, γεγονός είναι ότι το εν λόγω εθνικό δικαστήριο δεν ανέπτυξε διεξοδικώς το πραγματικό και νομικό πλαίσιο εντός του οποίου εντάσσονται τα ερωτήματα που θέτει καθώς, ειδικότερα, δεν διευκρινίζει από ποιες τρίτες χώρες κατάγονται τα επίμαχα εμπορεύματα.

19 Ωστόσο, το γεγονός αυτό δεν μπορεί να καταστήσει τα υποβληθέντα προδικαστικά ερωτήματα απαράδεκτα, εφόσον δεν αμφισβητείται ότι μέρος των εμπορευμάτων που εισάγονταν από την Aprile και πλήττονταν με τις επιβαρύνσεις που αποτελούν το αντικείμενο του αιτήματός της επιστροφής ήσαν καταγωγής τρίτων χωρών.

20 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Δικαστήριο, εφόσον δεν καλείται να αποφανθεί επί υποθετικού προβλήματος, διαθέτει επαρκή στοιχεία σχετικά με την κατάσταση που αποτελεί το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης, πράγμα που του επιτρέπει να ερμηνεύσει τους κανόνες του κοινοτικού δικαίου και να απαντήσει κατά τρόπο λυσιτελή στα υποβληθέντα σ' αυτό ερωτήματα.

21 Στη συνέχεια, στο αιτούν δικαστήριο εναπόκειται να προσδιορίσει, βάσει των πραγματικών περιστατικών της υποθέσεως που έχει υποβληθεί στην κρίση του, την ακριβή καταγωγή των σχετικών εμπορευμάτων και, ως εκ τούτου, το νομικό καθεστώς στο οποίο αυτά υπόκεινται.

Επί του πρώτου ερωτήματος

22 Με το ερώτημα αυτό, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν η οδηγία 83/643, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 87/53, και ειδικότερα το άρθρο της 5, παράγραφος 1, στοιχείο α', δεύτερη περίπτωση, έχει εφαρμογή στις τελωνειακές εργασίες που αφορούν εμπορεύματα προελεύσεως τρίτων χωρών, ιδίως, χωρών μελών της ΕΖΕΣ.

23 Η οδηγία 83/643, όπως έχει τροποποιηθεί, έχει σχέση, όπως μαρτυρεί και ο τίτλος της, «με τη διευκόλυνση των διοικητικών διατυπώσεων και υλικών ελέγχων κατά τη μεταφορά εμπορευμάτων μεταξύ κρατών μελών».

24 Σύμφωνα με το άρθρο 1, παράγραφος 1, της οδηγίας 83/643,

«Με την επιφύλαξη των ιδιαίτερων διατάξεων που ισχύουν στα πλαίσια γενικών ή ειδικών κοινοτικών ρυθμίσεων, η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στους

φυσικούς ελέγχους και στις διοικητικές διατυπώσεις που καλούνται στο εξής "έλεγχοι" και "διατυπώσεις", και συνδέονται με τις μεταφορές εμπορευμάτων κατά τη διέλευση των συνόρων:

— μεταξύ δύο κρατών μελών της Κοινότητας

ή

— μεταξύ ενός κράτους μέλους και μιας τρίτης χώρας, όταν η μεταφορά μεταξύ κρατών συνεπάγεται τη διέλευση μέσω τρίτης χώρας.»

25 Επομένως, οι διατάξεις της οδηγίας αυτής έχουν εφαρμογή μόνο στη μεταφορά εμπορευμάτων μεταξύ κρατών μελών, αποκλειομένου του εμπορίου με τις τρίτες χώρες.

26 Κατά τα λοιπά, η ερμηνεία αυτή επιρρωννύεται από το προοίμιο της εν λόγω οδηγίας.

27 Ωστόσο, όπως προκύπτει από το ίδιο το γράμμα του άρθρου της 1, παράγραφος 1, η οδηγία αυτή δεν εμποδίζει κοινοτικές ρυθμίσεις, όπως αυτές που διέπουν το εμπόριο με τρίτες χώρες, να προβλέπουν ιδιαίτερες εν προκειμένω διατάξεις.

28 Κατά συνέπεια, στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι, υπό την επιφύλαξη της εφαρμογής ισχυουσών ιδιαιτέρων κοινοτικών διατάξεων διεπουσών το εμπόριο με ορισμένες τρίτες χώρες, η οδηγία 83/643, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 87/53, και ειδικότερα το άρθρο της 5,

παράγραφος 1, στοιχείο α', δεύτερη περίπτωση, δεν τυγχάνει εφαρμογής στις τελωνειακές εργασίες που αφορούν εμπορεύματα προελεύσεως τρίτων χωρών και, ιδίως, χωρών μελών της ΕΖΕΣ.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

29 Με το ερώτημα αυτό, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να μάθει αν οι σχετικές με την απαγόρευση επιβαρύνσεως ισοδυνάμου αποτελέσματος προς δασμούς αρχές που το Δικαστήριο έχει καθιερώσει, σχετικά με το ενδοκοινοτικό εμπόριο, με την προπαρατεθείσα απόφασή του της 21ης Μαρτίου 1991, τυγχάνουν εφαρμογής στο εμπόριο με τρίτες χώρες και, ιδίως, με χώρες μέλη της ΕΖΕΣ.

30 Με την απόφαση εκείνη, το Δικαστήριο έκρινε ότι η Ιταλική Δημοκρατία είχε παραβιάσει την απαγόρευση επιβαρύνσεων ισοδυνάμου αποτελέσματος κατά την έννοια των άρθρων 9, 12, 13 και 16 της Συνθήκης εφαρμόζοντας μια ρύθμιση του 1971 και του 1979 με την οποία επιβαρυνόταν κάθε επιχείρηση ατομικώς, όταν οι υπηρεσίες, που πραγματοποιούνταν εκτός της τελωνειακής περιμέτρου ή του κανονικού ωραρίου λειτουργίας της υπηρεσίας, παρέχονταν ταυτοχρόνως σε περισσότερες της μιας επιχειρήσεις κατά την διεκπεραίωση τελωνειακών διατυπώσεων στο πλαίσιο του ενδοκοινοτικού εμπορίου, με ολόκληρη την κατ' αποκοπήν αποζημίωση που αντιστοιχούσε σε μια ώρα παροχής υπηρεσίας.

31 Προκειμένου να δοθεί λυσιτελής απάντηση στο αιτούν δικαστήριο, πρέπει να εξεταστεί, αφενός, το ζήτημα αν τα κράτη μέλη έχουν το δικαίωμα να επιβάλλουν μονομερώς επιβαρύνσεις ισοδυνάμου αποτελέσματος στο πλαίσιο του εμπορίου με τρίτες χώρες και, αφετέρου, ποιο είναι το πεδίο εφαρμογής της απαγορεύσεως τέτοιων επιβαρύνσεων που περιλαμβάνεται στις συμφωνίες που έχουν συναφθεί από την Κοινότητα με τρίτες χώρες ή στο πλαίσιο κοινοτικών ρυθμίσεων διεπουσών το εμπόριο με τρίτες χώρες.

32 Προκειμένου περί της πρώτης περιπτώσεως, πρέπει να υπομνησθεί ότι η τελωνειακή ένωση, η οποία, σύμφωνα με το άρθρο 9 της Συνθήκης, εκτείνεται στο σύνολο των εμπορευματικών συναλλαγών, περιλαμβάνει κοινό δασμολόγιο με στόχο την εξίσωση των επιβαρύνσεων με τις οποίες πλήττονται στα σύνορα της Κοινότητας με τρίτες χώρες τα εισαγόμενα από τέτοιες χώρες προϊόντα, και τούτο προκειμένου να αποφεύγεται οποιαδήποτε εκτροπή του ρεύματος του εμπορίου στις σχέσεις με τις χώρες αυτές και οποιαδήποτε στρέβλωση στην ελεύθερη κυκλοφορία προϊόντων μεταξύ των κρατών μελών ή στο πλαίσιο των όρων ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρηματιών.

33 Όσον αφορά την κοινή εμπορική πολιτική, που στηρίζεται, σύμφωνα με το άρθρο 113 της Συνθήκης, επί ενιαίων αρχών ιδίως όσον αφορά τις μεταβολές δασμολογικών συντελεστών, τη σύναψη δασμολογικών και εμπορικών συμφωνιών καθώς και την ενοποίηση των μέτρων ελευθερώσεως, η πολιτική αυτή συνεπάγεται την κατάργηση των φορολογικής και εμπορικής φύσεως εθνικών διαφοροποιήσεων που θίγουν το εμπόριο με τρίτες χώρες.

34 Θα επήρχετο σοβαρή προσβολή τόσο στην ενιαία φύση του κοινοτικού τελωνειακού εδάφους όσο και στον ομοιόμορφο χαρακτήρα της κοινής εμπορικής πολιτικής αν επιτρεπόταν στα κράτη μέλη να επιβάλλουν μονομερώς επιβαρύνσεις ισοδυνάμου αποτελέσματος προς δασμούς στις εισαγωγές από τρίτες χώρες.

35 Έτσι, κατά πάγια νομολογία, τα κράτη μέλη δεν έχουν την ευχέρεια να επιβάλλουν μονομερώς εθνικά τέλη παράλληλα με τους δασμούς που οφείλονται δυνάμει της κοινοτικής νομοθεσίας, άλλως υφίσταται κίνδυνος να απολέσει αυτή την αναγκαία της ομοιομορφία (βλ., μεταξύ άλλων, τις αποφάσεις της 28ης Ιουνίου 1978, 70/77, Simmenthal, Συλλογή τόμος 1978, σ. 455, της 16ης Μαρτίου 1983, 266/81, Siot, Συλλογή 1983, σ. 731, της 16ης Μαρτίου 1983, 267/81, 268/81 και 269/81, SPI και Sami, Συλλογή 1983, σ. 801, καθώς και την προπαρατεθείσα απόφαση της 30ής Μαΐου 1989, Επιτροπή κατά Ιταλίας).

36 Κατά συνέπεια, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι ένας φόρος θα έχει, εντός όλων των κρατών μελών, ομοιόμορφη επίπτωση επί του εμπορίου με τις τρίτες χώρες, στην Κοινότητα και μόνον εναπόκειται να καθορίζει και, ενδεχομένως, να τροποποιεί το ύψος των δασμών και επιβαρύνσεων που πλήττουν τα προϊόντα που προέρχονται από τις χώρες αυτές.

37 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι τα κράτη μέλη δεν μπορούν να επιβάλλουν, βάσει της εθνικής τους και μόνον νομοθεσίας, επιβαρύνσεις ισοδυνάμου αποτελέσματος όσον αφορά το εμπόριο με τρίτες χώρες.

38 Προκειμένου περί της δεύτερης περιπτώσεως, πρέπει να επισημανθεί, όπως ο γενικός εισαγγελέας υπέμνησε στις παραγράφους 43 και 44 των προτάσεών του ότι η απαγόρευση επιβαρύνσεων ισοδυνάμου αποτελέσματος προβλέπεται ρητώς σε ορισμένες διμερείς ή πολυμερείς συμφωνίες, που έχουν συναφθεί από την Κοινότητα με μια ή περισσότερες τρίτες χώρες και σκοπούν στην εξάλειψη των εμποδίων του εμπορίου, καθώς και στους κανονισμούς του Συμβουλίου σχετικά με την κοινή οργάνωση των αγορών των διαφόρων γεωργικών προϊόντων και το εμπόριο με τρίτες χώρες.

39 Όσον αφορά την περίπτωση αυτή, ουδείς λόγος υφίσταται να ερμηνεύεται η απαγόρευση επιβαρύνσεων ισοδυνάμου αποτελέσματος προς δασμούς κατά τρόπο διαφορετικό ανάλογα με το αν πρόκειται για ενδοκοινοτικό εμπόριο ή για εμπόριο με τρίτες χώρες, διεπόμενο από τέτοιες συμφωνίες ή κατά τομείς ρυθμίσεις.

40 Πράγματι, οι συμφωνίες του είδους αυτού αποσκοπούν στην παγίωση και επέκταση των υφισταμένων μεταξύ των συμβαλλομένων μερών σχέσεων και στην

εξάλειψη, για τον σκοπό αυτό, των εμποδίων στο εμπόριο, όπως είναι οι εισαγωγικοί δασμοί και οι επιβαρύνσεις ισοδυνάμου αποτελέσματος που συνδέονται στενώς μ' αυτούς. Οι συμφωνίες αυτές θα στερούνταν σημαντικού μέρους της πρακτικής τους αποτελεσματικότητας αν η έννοια της επιβαρύνσεως ισοδυνάμου αποτελέσματος που περιλαμβάνεται σ' αυτές επρόκειτο να ερμηνευθεί ως έχουσα πεδίο εφαρμογής στενότερο από αυτό του ίδιου όρου που υπάρχει στη Συνθήκη (βλ. την απόφαση της 16ης Ιουλίου 1992, C-163/90, Legros κ.λπ., Συλλογή 1992, σ. I-4625, σκέψη 26).

41 Η ίδια συλλογιστική ισχύει, κατά μείζονα λόγο, όσον αφορά τον προσδιορισμό της εκτάσεως της απαγορεύσεως επιβαρύνσεων ισοδυνάμου αποτελέσματος που προβλέπεται στους κανονισμούς για την κοινή οργάνωση των γεωργικών αγορών που διέπουν το εμπόριο με τρίτες χώρες (βλ., π.χ., την απόφαση της 14ης Δεκεμβρίου 1971, 43/71, Politi, Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 1077, σκέψη 7).

42 Ενόψει του συνόλου των προηγουμένων σκέψεων, στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι τα κράτη μέλη δεν μπορούν να επιβάλλουν μονομερώς επιβαρύνσεις ισοδυνάμου αποτελέσματος στο εμπόριο με τρίτες χώρες. Όσον αφορά την περίπτωση που η απαγόρευση επιβαρύνσεων ισοδυνάμου αποτελέσματος προβλέπεται από διμερείς ή πολυμερείς συμφωνίες, που έχουν συναφθεί από την Κοινότητα με μια ή περισσότερες τρίτες χώρες με σκοπό την εξάλειψη των εμποδίων στο εμπόριο, καθώς και από τους κανονισμούς του Συμβουλίου για την κοινή οργάνωση των αγορών των διαφόρων γεωργικών προϊόντων όσον αφορά το εμπόριο με τρίτες χώρες, το πεδίο εφαρμογής της απαγορεύσεως αυτής είναι το ίδιο με αυτό που της αναγνωρίζεται στο πλαίσιο του ενδοκοινοτικού εμπορίου.

Επί των δικαστικών εξόδων

43 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Δανική και η Ιταλική Κυβέρνηση καθώς και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, οι οποίες κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα),

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε, με διάταξη της 26ης Απριλίου 1994, όπως τροποποιήθηκε με τη διάταξη της 5ης Μαΐου 1995, ο giudice conciliatore του Μιλάνου, αποφαίνεται:

1) **Υπό την επιφύλαξη της εφαρμογής ισχυουσών ιδιαιτέρων κοινοτικών διατάξεων διεπουσών το εμπόριο με ορισμένες τρίτες χώρες, η οδηγία 83/643/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 1ης Δεκεμβρίου 1983, για τη διευκόλυνση των διοικητικών διατυπώσεων και υλικών ελέγχων κατά τη μεταφορά εμπορευμάτων μεταξύ κρατών μελών, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 87/53/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 15ης Δεκεμβρίου 1986, και ειδικότερα το άρθρο της 5, παράγραφος 1, στοιχείο α΄, δεύτερη περίπτωση, δεν τυγχάνει εφαρμογής στις τελωνειακές εργασίες που αφορούν εμπορεύματα προελεύσεως τρίτων χωρών και, ιδίως, χωρών μελών της ΕΖΕΣ.**

2) **Τα κράτη μέλη δεν μπορούν να επιβάλλουν μονομερώς επιβαρύνσεις ισοδυνάμου αποτελέσματος στο πλαίσιο του εμπορίου με τρίτες χώρες. Όσον αφορά την περίπτωση που η απαγόρευση επιβαρύνσεων ισοδυνάμου αποτελέσματος προβλέπεται από διμερείς ή πολυμερείς συμφωνίες, που έχουν συναφθεί από την Κοινότητα με μια ή περισσότερες τρίτες χώρες με σκοπό την εξάλειψη των εμποδίων στο εμπόριο, καθώς και από τους κανονισμούς του Συμβουλίου για την κοινή οργάνωση των αγορών των διαφόρων γεωργικών προϊόντων όσον αφορά το εμπόριο με τρίτες χώρες, το πεδίο εφαρμογής της απαγορεύσεως αυτής είναι το ίδιο με αυτό που της αναγνωρίζεται στο πλαίσιο του ενδοκοινοτικού εμπορίου.**

Schockweiler Κακούρης Murray

Hirsch Ragnemalm

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 5 Οκτωβρίου 1995.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος του έκτου τμήματος

F. A. Schockweiler